

การพัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์อย่างมีส่วนร่วมเรื่องศีลห้า ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น : กรณีศึกษาโรงเรียนในสังกัด กรุงเทพมหานคร

Participatory Development the Public Relations Media of Five Precepts as for
Secondary School Level: A Case Study of School in Subordinate to Bangkok
Metropolitan

กิตติวิทย์ โตสกุล¹ ประจักษ์พนธ์ ทองทา² ปรีวีตร นิลวรรณ³

ชญณ กมฺพโยธิน⁴ และ ณัฐนันท์ วิริยะวิทย์⁵

Kitivit Tosakul¹ Prakajpol Thongtha² Pariwat Nilawan³

Karin Kamudyodhin⁴ and Nathanan Wiriyawit⁵

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการพัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์อย่างมีส่วนร่วมเรื่องศีลห้าของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร เป็นงานวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่ การสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่มและการสังเกต โดยมีขั้นตอนการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์เรื่องศีลห้า ดังนี้ 1) การสำรวจข้อมูลชุมชน 2) การศึกษาความต้องการของชุมชน 3) การออกแบบและจัดทำสื่อโปสเตอร์ 4) การประเมินผลความพึงพอใจ จากการวิจัยการพัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์แบบมีส่วนร่วมของนักเรียนทำให้ได้สื่อสิ่งพิมพ์ประเภทโปสเตอร์เรื่องศีลห้า ทั้งนี้ นักเรียนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการผลิตสื่อทั้ง 3 ระดับ ดังนี้ 1) การมีส่วนร่วมโดยบุคคล 2) การมีส่วนร่วมโดยเนื้อหา 3) มีส่วนร่วมโดยกระบวนการ หลังจากการมีส่วนร่วมในการพัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์ มีการสำรวจความพึงพอใจเพื่อยืนยันความพึงพอใจ พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจในระดับมาก

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม, สื่อโปสเตอร์เพื่อการประชาสัมพันธ์, ศีลห้า

Abstract

The purpose of this research is to study and analyze the processes involved in promoting ethics and enhancing knowledge following the five precepts of the students from Watweluanaram School. This research methodology focused on Participatory Action Research (PAR). The tools of this research consist of focus group discussion, in-depth interview and observation. The research process is 1) media in formation survey of community 2) studying of community 3) poster designed and producing 4) satisfaction assessment. The students involved to produce the materials all of 3 steps as follow 1) Participation by Person 2) Participation by Content 3) Participation by process. After the participatory

^{1, 2, 3, 4, 5} สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร อีเมลล์ wnathanan@gmail.com

^{1, 2, 3, 4, 5} Department of Communication Arts, Faculty of Management Science, Phranakorn Rajabhat University E-mail: wnathanan@gmail.com

development of public relations media, the satisfactions showed the most of student have been satisfactions in high level.

Keywords: Participatory, Public Relations Poster Media, Five Precepts.

บทนำ

ความเจริญก้าวหน้าในทางวิชาการและเทคโนโลยีสมัยใหม่ตามการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคโลกาภิวัตน์ก่อให้เกิดการตื่นตัวที่จะรับรู้ถึงข้อมูลข่าวสารต่างๆ ทั่วทุกมุมโลก ในส่วนของประเทศไทยรับผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางทั้งทางบวกและลบ กล่าวคือในทางบวกจะก่อให้เกิดการพัฒนาไปสู่ความเจริญก้าวหน้าทางวัตถุ ในขณะที่เดียวกันผลในทางลบก่อให้เกิดปัญหาหลายประการ เช่น การทำร้ายร่างกาย การฉ้อโกง การล่วงละเมิดทางเพศ การไม่มีความซื่อสัตย์ต่อกัน และการดื่มสุราหรือเสพยาเสพติด จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้ประเทศไทยเกิดความเสื่อมโทรมทางศีลธรรมและจริยธรรม ทำให้ผู้คนห่างเหินทางศาสนาโดยเฉพาะเด็กและเยาวชนไทยซึ่งจะเติบโตขึ้นเป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติในอนาคต (พระใบฎีกาสุชาติ ถนอมทรัพย์ (อภิชาติ). 2549 : 3)

สืบเนื่องมาจากที่กระทรวงศึกษาธิการจัดการประชุมเรื่อง หลักสูตรใหม่เด็กไทยพัฒนา ณ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต วันที่ 25 ธันวาคม พ.ศ. 2545 ซึ่งมี ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร มาเป็นประธานที่ประชุมได้หารือถึงโรงเรียนที่จัดการศึกษาเพื่อสนองตอบความสามารถที่แตกต่างกันของบุคคล เพื่อนำพาเด็กและเยาวชนไทยก้าวทันความเปลี่ยนแปลงของโลกอย่างไร้ขีดจำกัด โรงเรียนวิถีพุทธเป็นหนึ่งในโรงเรียนรูปแบบใหม่ที่จะช่วยผลักดันให้เด็กและเยาวชนไทยสามารถพัฒนาตามศักยภาพ เป็นคนดี คนเก่งของสังคม และสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข กระทรวงศึกษาธิการนำความเห็นของที่ประชุมมาหารืออีกหลายครั้ง ดร.สิริกร มณีรินทร์ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ และคณะได้ไปกราบขอคำแนะนำเรื่องการจัดโรงเรียนวิถีพุทธ จากพระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต) ณ วัดญาณเวศกวัน เมื่อวันที่ 1-4 กุมภาพันธ์ 2546 แล้วยังมีข้าราชการระดับสูงได้ไปกราบขอคำแนะนำในเรื่องเดียวกันนี้จากพระเทพโสภณ (ประยูร ธมมจิตโต) อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย รวมทั้งนิมนต์ท่านมาให้ข้อคิดในการประชุมระดับ

ความคิดครั้งแรก (สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา. มปป. : ออนไลน์)

จากการดำเนินงานตามโครงการโรงเรียนวิถีพุทธของโรงเรียนวัดเวฬุวนาราม ในปี พ.ศ.2558 โรงเรียนวัดเวฬุวนาราม ได้รับคัดเลือกจากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยให้เป็นโรงเรียนศีลห้า (ขนิศา หรั่งบุรี. 2558 : สัมภาษณ์) จากการลงพื้นที่เพื่อทำการสัมภาษณ์และสังเกต นักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น คณะครูอาจารย์ และพระผู้ช่วยสอนของโรงเรียนวัดเวฬุวนาราม ปรากฏพบว่า ยังขาดสื่อประชาสัมพันธ์เพื่อคอยกระตุ้นเตือนให้นักเรียนระลึกถึงโทษของการไม่รักษาศีล และจากการสัมภาษณ์นักเรียนกลุ่มเป้าหมายปรากฏว่า นักเรียนบางคนไม่รู้ และบางคนยังเข้าใจถึงศีลห้าเฉพาะที่ว่า ไม่ฆ่าสัตว์ ไม่ลักทรัพย์ ไม่ประพฤติผิดในกาม ไม่พูดปดและไม่ดื่มสุรานั้น ซึ่งแท้ที่จริงแล้วความหมายของศีลห้า นั้น มิได้กำหนดไว้เพียงเท่านั้น หากหมายรวมไปถึงไม่โหดร้าย ไม่มือไว ไม่ใจเร็ว ไม่พูดปด และไม่ลดสติ (คำสอนจากบทเทศน์ของพระครูชัยสารสุนทรเจ้าอาวาสวัดเวฬุวนาราม) ได้กล่าวไว้เนื่องในวันคล้ายวันเกิดของท่าน

ด้วยเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ประกอบกับโรงเรียนวัดเวฬุวนารามยังไม่มีสื่อประชาสัมพันธ์ จึงทำให้นักเรียนยังขาดการรับรู้และจดจำที่คุ้นตาของสื่อ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นว่า การพัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์อย่างมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นเรื่องที่สำคัญและมีประโยชน์เพื่อให้ตรงตามความต้องการของชุมชน นอกจากนี้ นักเรียนได้รับประสบการณ์ความรู้และเข้าใจถึงขั้นตอนในการผลิตและการใช้สื่อประชาสัมพันธ์ในการณรงค์แบบมีส่วนร่วม และสำหรับผู้สนใจใช้เป็นแนวทางในการต่อยอดทางการศึกษาให้มีความรู้เรื่องศีลห้าที่กว้างขวางต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อพัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์อย่างมีส่วนร่วมเรื่องศีลห้าของนักเรียนโรงเรียนวัดเวฬุวนาราม สังกัดกรุงเทพมหานคร

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษากระบวนการพัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์เรื่องศิลปะหัตถกรรมที่มีส่วนร่วมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนวัดเวฬุวนาราม เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. การมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการให้บุคคลเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงาน พัฒนาร่วมคิด ตัดสินใจ แก้ไขปัญหาด้วยตนเอง เน้นการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องของบุคคลแก้ไขปัญหาร่วมกับการใช้วิทยาการที่เหมาะสม ติดตาม ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง (ยุพาพร รุปราม. 2545 : 6)

รูปแบบของการมีส่วนร่วม (กาญจนา แก้วเทพ กิตติ กันภัย และปรีชาต สภาปิธานนท์. 2543 อ้างถึงใน นิษฐา หรุ่นเกษม และคณะ. 2558 : 12) ดังนี้

1.1 การมีส่วนร่วมในฐานะผู้รับสาร/ใช้สาร (audience/receiver/user) เป็นขั้นตอนของการมีส่วนร่วมในระดับที่ต่ำที่สุด กล่าวคือ ในกระบวนการสื่อสารตั้งแต่ต้นยังอยู่ในการกำหนดของผู้ส่งสาร ไม่ว่าจะเป็นการเลือกประเด็นเนื้อหา วิธีการนำเสนอ ไปจนกระทั่งถึงการเลือกช่องทางที่จะเผยแพร่ และผู้รับสารก็ยังคงมีฐานะเป็นเพียงผู้รับสารแต่อย่างเดียว แต่สิ่งที่เปลี่ยนแปลงในฐานะของผู้รับสารในการสื่อสารชุมชนแบบมีส่วนร่วม คือ มีการทำความเข้าใจให้ผู้รับสารได้ตระหนักถึงสิทธิที่จะรู้และบอกเล่าข้อมูลข่าวสารของตนสู่สาธารณะ มีการสร้างหลักประกันในการมีส่วนร่วมของผู้รับสารทั้งในช่วงขาเข้าและขาออก และที่สำคัญคือมีการเพิ่มช่องทางการสื่อสารให้ทั่วถึงในชุมชน

1.2 การมีส่วนร่วมในฐานะผู้ส่ง/ผู้ผลิต/ผู้ร่วมผลิต/ผู้ร่วมแสดง (sender/producer/co-producer/performance) เป็นขั้นตอนของการมีส่วนร่วมในระดับที่สูงขึ้นมาและจำเป็นต้องสร้างเงื่อนไขใหม่ๆ เพิ่มเติม หรือต้องการมีการปฏิรูปเปลี่ยนแปลงโครงสร้างเก่าๆ ที่มีอยู่ การเข้ามามีส่วนร่วมในฐานะผู้ผลิตหรือผู้ร่วมผลิตนั้น ยังแบ่งออกได้เป็นหลายขั้นตอนตามหลักแนวคิดของการผลิตสื่อ คือ ในขั้นตอนก่อนการผลิต ขั้นตอนการผลิต และขั้นหลังการผลิต ซึ่งชุมชนอาจจะเข้ามามีส่วนร่วมในการผลิตขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งก็ได้ แต่ในแต่ละขั้นตอนนั้นจะต้องมีการสร้างเงื่อนไขใหม่ เช่น หากต้องการให้ชาวนาเข้ามามี

ส่วนร่วมในขั้นตอนการผลิตก็จำเป็นต้องมีการอบรมให้ชาวบ้านได้เรียนรู้การใช้อุปกรณ์เสียก่อน เป็นต้น

1.3 การมีส่วนร่วมในฐานะผู้วางแผนและกำหนดนโยบาย (policy maker/planner) การมีส่วนร่วมในรูปแบบนี้ถือได้ว่าเป็นรูปแบบสูงของการมีส่วนร่วม มีข้อสังเกตประการหนึ่ง คือ ยิ่งระดับของการมีส่วนร่วมสูงขึ้นมากเท่าใด สัดส่วนของชุมชนที่จะเข้ามามีส่วนร่วมได้ก็จะเล็กลง กล่าวคือ ในระดับของผู้รับสาร คนชุมชนทุกคนสามารถมีส่วนร่วมได้ แต่เมื่อขึ้นมาถึงขั้นการผลิตก็อาจจะมีคนบางกลุ่มในชุมชนเท่านั้นที่จะเข้ามามีส่วนร่วมจนกระทั่งถึงขั้นตอนสุดท้าย คือ ระดับการวางแผนนโยบายนี้ ก็คงมีตัวแทนบางคนเท่านั้นจากชุมชนที่จะเข้ามาดำเนินกิจกรรมในระดับนี้ สำหรับการมีส่วนร่วมในระดับนี้นั้น หมายถึงการวางแผนและนโยบายการใช้สื่อที่รวมเอาชุมชนเข้ามาอยู่ในโครงสร้างการสื่อสารชุมชน หรือในระดับที่แคบลงอาจจะหมายถึง การมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนและนโยบายของสื่อบางประเภทที่จะเข้ามาในชุมชน

2. การผลิตสื่อโปสเตอร์

ผลิตสื่อโปสเตอร์ (poster) หมายถึง ภาพขนาดใหญ่ที่พิมพ์ลงบนกระดาษออกแบบเพื่อใช้ติดหรือแขวนบนผนัง กำแพงซึ่งโปสเตอร์นั้นอาจจะเป็นภาพพิมพ์หรือภาพเขียนก็ได้โดยที่โดยหนึ่งจุดประสงค์หลักเพื่อให้สะดุดตา ผู้พบเห็นโปสเตอร์อาจจะใช้สอยได้หลายประการแต่ส่วนใหญ่มักจะใช้ในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์รวมถึงการโฆษณา แสดงศิลปะ งานดนตรีหรืองานภาพยนตร์ซึ่งประเภทของโปสเตอร์สามารถแบ่งเป็นประเภทใหญ่ๆ ได้ (สุนันท์ กลางพระเนตร. ม.ป.ป. : ออนไลน์) ดังนี้

2.1 เพื่อขอความสนับสนุนเป็นการจัดทำเพื่อชักชวนให้ประชาชนกลุ่มเป้าหมายสนับสนุนเห็นด้วยให้ความร่วมมือกับองค์กรในความคิด เรื่องราว และประเด็นต่างๆ

2.2 เผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับนโยบายหรือกิจกรรมขององค์กรเพื่อเป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้เกิดขึ้นกับองค์กรโดยหวังให้ประชาชนกลุ่มเป้าหมายได้ทราบถึงผลงาน บทบาท ความสำคัญและความรับผิดชอบขององค์กรที่มีต่อสังคม

2.3 เพื่อส่งเสริมสังคมอันเป็นการมุ่งเน้นที่จะให้ความคิดอันเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมเพื่อให้คนในสังคมอยู่ร่วมกันด้วยดีและมีความเป็นอยู่ดีขึ้น

3. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับศีลห้า

ศีลห้าหรือศีลสิกขา หมายถึง ศีลอันยิ่งหรือข้อปฏิบัติสำหรับฝึกอบรมในทางความประพฤติอย่างสูง เป็นการอบรมความประพฤติระเบียบวินัยให้มีสุจริตทางกายวาจา และอาชีวะ ด้วยการสำรวมหรือสังวรระวังไม่ล่วงละเมิดข้อที่พระพุทธเจ้าทรงห้ามและทำตามสิกขาบทที่ทรงบัญญัติ (พระธรรมปิฎก ป.อ.ปยุตโต. 2543) ทฤษฎีเกี่ยวกับศีลห้า ได้แก่ ศีลข้อที่ 1 การงดเว้นจากการฆ่าสัตว์ และเบียดเบียนสัตว์ ศีลข้อที่ 2 การงดเว้นจากการลักทรัพย์ ศีลข้อที่ 3 เว้นจากการประพฤติผิดในกาม ศีลข้อที่ 4 เว้นจากการพูดไม่ชอบ ศีลข้อที่ 5 เว้นจากการเสพสุรายาเสพติด

ปัจจุบันสถาบันการศึกษามีบทบาทสำคัญในการปลูกฝังศีลธรรมในการปฏิบัติตนให้แก่เยาวชน กระทรวงศึกษาธิการได้เล็งเห็นความสำคัญ จึงได้จัดให้มีการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาทุกชั้น และทุกระดับการศึกษาตลอดระยะเวลาเรียน 12 ปี โดยที่ผ่านมายังมีปัญหาอุปสรรคในการสอนศีลธรรมในสถานศึกษา มีหลายประการด้วยกัน แต่ที่สำคัญประการหนึ่ง คือ ด้านการผลิตและการใช้สื่อ คือ ภูมิความรู้ ความสามารถในการผลิตสื่อประกอบการสอน (พระครูสมุห์วิโรจน์ วรมงคล (ใจชื่อสมบูรณ์). 2554)

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งการพัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์อย่างมีส่วนร่วมเรื่องศีลห้าของนักเรียนมัธยมตอนต้น สังกัดกรุงเทพมหานคร สำหรับวิธีดำเนินการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research: PAR) โดยการแบ่งทีมวิจัยเป็น 2 ทีมคือ 1) วิจัย

วิชาการ ได้แก่ ทีมวิจัยจากมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร 2) ทีมวิจัยชุมชน ได้แก่ ชุมชนวัดเวฬุวนาราม และโรงเรียนวัดเวฬุวนาราม ผู้ให้ข้อมูลหลักคือ นักเรียนโรงเรียนวัดเวฬุวนาราม

หลังจากการมีส่วนร่วมในการพัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์ มีการประเมินผลความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นปีที่ 1-3 ในเขตกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ซึ่งได้รับการตรวจสอบความเที่ยงตรงจากผู้เชี่ยวชาญ ถึงความสอดคล้องของคำถามให้ตรงเหมาะสม เข้าใจได้ง่ายและปรับปรุงแก้ไข ค่า IOC เท่ากับ .92 ค่าความน่าเชื่อถือ เท่ากับ .82 การวิเคราะห์ด้วยค่าสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. การสำรวจข้อมูลชุมชน

จากการลงพื้นที่เพื่อสัมภาษณ์ นางสาวชนิศา หรั่งบุรี (ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดเวฬุวนาราม) ในการเก็บข้อมูลเพื่อเลือกสื่อประชาสัมพันธ์ในครั้งนี้ โดยท่านพระครูวิจิตรธรรมานุสิฐ พบว่า ทั้งสองท่านสนใจที่จะทำสื่อประชาสัมพันธ์ให้นักเรียนได้ศึกษาและเรียนรู้อยู่แล้ว ประกอบกับภายในชุมชนยังไม่มีสื่อประชาสัมพันธ์ ด้วยเหตุนี้ทีมวิจัยใช้สื่อประเภทโปสเตอร์เพราะเป็นสื่อที่สามารถจำจดได้ง่าย แล้วให้นักเรียนเข้ามามีส่วนในการพัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์ประเภทโปสเตอร์เรื่องศีลห้า และสามารถใช้รูปแบบเดียวกันในการประชาสัมพันธ์ภายในวัด

ภาพ 1 ลงพื้นที่เพื่อสำรวจโรงเรียนวัดเวฬุวนาราม

2. การศึกษาความต้องการของชุมชน

การศึกษาแนวคิดในการเลือกรูปแบบเพื่อวางแผนในการเลือกเนื้อหา ทีมวิจัยลงพื้นที่ในการสำรวจแนวความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับศิลปะ ของนักเรียนโดยการใช้วิธีการสุ่มแบบง่ายของนักเรียนทั้งหมด 3 ระดับชั้น โดยสุ่มนักเรียนมาระดับชั้นละ 1 ห้อง เพื่อให้มีส่วนร่วมในการทำแบบสำรวจเพื่อหาแนวคิดและรูปแบบมาปรับให้เหมาะสมและถูกต้องตามหลักของการผลิตสื่อประชาสัมพันธ์

3. การสำรวจนักเรียนภายในเพื่อออกแบบและจัดทำสื่อ

หลังจากสุ่มตัวอย่างเรียบร้อยแล้ว เป็นนักเรียนชั้น ม.1/1, ม.2/1, ม.3/2 ทั้งหมด 105 คน เพื่อที่จะให้นักเรียนทำแบบสำรวจโดยการแบ่งเป็นกลุ่ม ทั้งหมด 5 กลุ่มละ 5-7 คนตามจำนวนเท่ากัน ทีมวิจัยได้แจกแบบสำรวจให้กลุ่มละ 1 แผ่นมีเวลาให้ 1 ชั่วโมง โดยให้นักเรียนช่วยกันคิดเกี่ยวกับศิลปะทั้ง 5 ข้อ และวาดภาพพร้อมอธิบายถึงภาพที่วาดด้วยแต่ละกลุ่มจะมาจับฉลากเพื่อเลือกศิลปะที่จะวาดมากลุ่มละ 1

เรื่อง หลังจากลงพื้นที่เก็บแบบสำรวจและข้อมูลที่ต้องการได้แล้ว ทีมวิจัยได้ร่วมกันประชุมพร้อมกับเลือกภาพนำมาวิเคราะห์หาแนวทางในการผลิตสื่อประชาสัมพันธ์ประเภทโปสเตอร์เรื่องศิลปะ ในครั้งนี้ได้เก็บแบบสำรวจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1, 2, 3 ได้แบบสำรวจ จำนวน 15 แผ่น ประชุมกลุ่มเพื่อคัดเลือกภาพมาผลิตโปสเตอร์ตัวต้นฉบับ

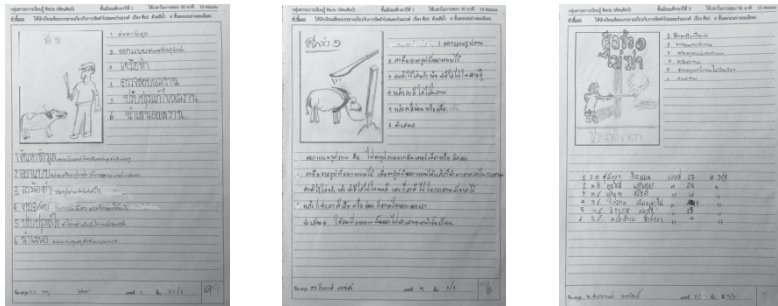
4. การออกแบบและจัดทำสื่อโปสเตอร์เรื่องศิลปะ

จากข้อมูลพร้อมแบบสำรวจที่ทีมวิจัยได้ช่วยกันวิเคราะห์ถึงความหมายและรูปแบบของแต่ละกลุ่มและได้คัดเลือกภาพของนักเรียน ที่มีความครอบคลุมถึงองค์ประกอบของศิลปะในแต่ละข้อและรูปแบบในการสื่อของนักเรียนจะเป็นการดูเป็นส่วนมาก เพราะเหตุนี้จึงทำให้ทีมวิจัยได้แนวทางและรูปแบบในการเริ่มกระบวนการผลิตโปสเตอร์ฉบับต้นแบบ เพื่อเป็นแบบอย่างในการพัฒนาต่อไป

ภาพ 2 นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียนวัดเวฬุวนาราม

แนวคิดของนักเรียนและรูปแบบในการออกแบบของนักเรียนชั้นปีที่ 1-3

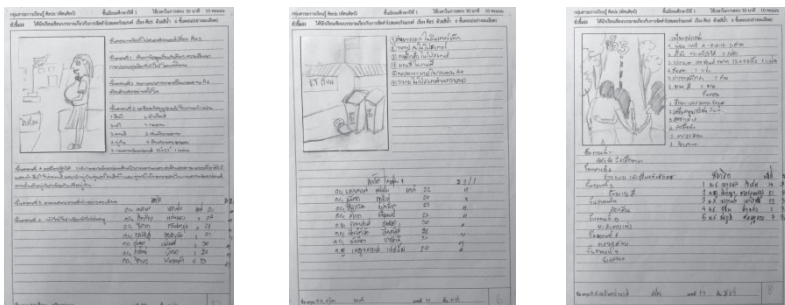
ภาพ 3 รูปแบบศิลปะข้อ 1

จะเห็นได้ว่านักเรียนมองศิลปะข้อนี้ แบบการไม่ทำร้าย ฆ่า หรือไม่ทรมาณสัตว์ จึงทำให้ที่มวิจยได้ออกแบบโปสเตอร์ต้นฉบับมาให้เข้ากับมุมมองของนักเรียน

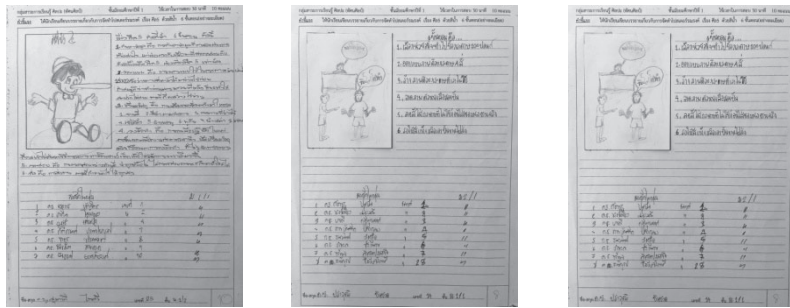
ภาพ 4 รูปแบบศิลปะข้อ 2

จากการประเมินแบบสำรวจทั้งหมดนักเรียนจะมองศิลปะข้อนี้ไปในแนวทางเหมือนกันหมด คือ การไม่ลักขโมยของคนอื่นและโทษ จึงทำให้ได้แนวคิดเป็นแนวขโมย

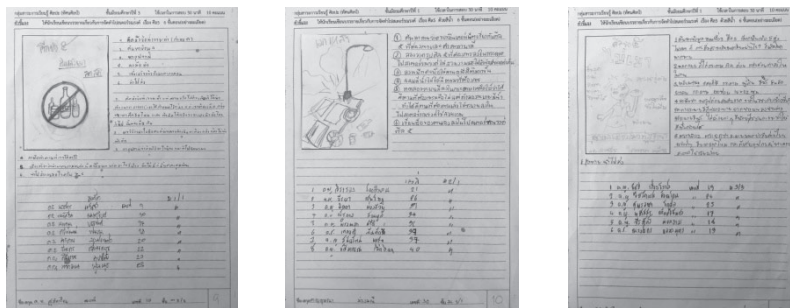
ภาพ 5 รูปแบบศิลปะข้อ 3

ดังภาพจะสังเกตเห็นว่า นักเรียนจะมองทั้งด้านโทษที่เกิดขึ้นและสิ่งที่ไม่ควรทำ เพราะเช่นนี้ที่มวิจยวิเคราะห์แล้ว จึงคิดภาพที่สะท้อนให้เห็นถึงการผิดศีลในข้อนี้ถึงผลที่เกิดตามมา

ภาพ 6 รูปแบบศิลปะข้อ 4

ดังภาพนี้ทางทีมวิจัยได้มองเด็ก ม. 1 ในการใช้ตัวการ์ตูนที่คุ้นทั่วไปรู้จัก หากการ์ตูนตัวนี้โกหก จมูกมันจะยาวขึ้นเลยได้แก้มคิดในการทำโปสเตอร์ของเด็กเลี้ยงแกะขึ้นมา

ภาพ 7 รูปแบบศิลปะข้อ 5

ศิลปะข้อนี้นักเรียนออกแบบมามาก มีทั้งโทษ ข้อคิด และการรณรงค์ เพราะเหตุนี้ทางทีมวิจัยใช้การ์ตูนเด็กมาล้อเลียนให้ดูน่าสนใจและสะท้อนให้ผลของการฝึกศิลปะข้อนี้ว่าจะเกิดผลอะไรขึ้น

หลังจากได้รูปแบบจากนักเรียนในการออกแบบศิลปะห้าข้อแล้วได้ออกแบบโปสเตอร์ศิลปะทำ ตามความคิดของนักเรียนและให้ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่านตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสม โดยท่านที่ 1 ท่านพระครูวิจิตรธรรมานุสิฐ ตรวจสอบดูรูปแบบในหลักการของพุทธศาสนาและแนวทางเรื่องศิลปะ ท่านพระครูได้ให้คำแนะนำว่า ศิลปะข้อที่ ๑ ไม่ควรที่จะเอาเด็กมามัดไว้กับเสาแบบนี้ ถ้านักเรียนได้เห็นแล้วจะชวนให้คิดไปเน่างลบมากกว่านึกถึงเรื่องศิลปะ ทำให้เด็กเข้าใจผิดได้ และในทางพุทธศาสนาที่ไม่มีคำสอนให้ใช้เด็กมาทรมานอยู่แล้ว ส่วนข้ออื่นๆ แคลใส่ข้อความแปลอธิบายและปรับแก้ในตัวอักษรอีกหน่อยก็ใช้ได้แล้วท่านที่ 2 ท่านอาจารย์ ภัทร จันทโรทัย ตรวจสอบด้านการออกแบบโปสเตอร์ ได้ให้คำแนะนำว่า งานชิ้นนี้ควรเป็นงานชุด และ

ให้เป็นคอนเซ็ปต์เดียวกันควรที่จะเปลี่ยนภาพที่เป็นแมวในศิลปะข้อที่ 2 ให้เป็นรูปการ์ตูนเด็กเหมือนกันจะดูตลกกว่า และก็ตัวอักษรขนาดต้องใหญ่กว่านี้ไม่ให้ตัวหนังสือจม คนจะมองแล้วไม่น่าสนใจ และท่านที่ 3 นางสาวชนิศา ทรัพย์บุรี (ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดเวฬุวนาราม) ตรวจสอบความถูกต้องโดยรวม ท่านให้คำแนะนำว่า ภาพโปสเตอร์ศิลปะห้าข้อนี้ดีอยู่แล้วควรมีการปรับแก้เรื่องขนาดเนื้อหาและตัวละครในภาพอีกนิดหน่อยเพื่อให้ดูสวยงามและเรียบร้อยเหมือนกันหมด และควรขยายผลต่อโดยการทำเป็นภาพไวเนลให้เด็กเห็นให้ชัดเจนขึ้น จากการนำความคิดของนักเรียนและคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่านมาปรับแก้ไขจึงได้ชิ้นงานที่สมบูรณ์แบบของศิลปะห้าข้อ ดังนี้

ภาพ 8 สื่อโปสเตอร์เรื่องศิลปะที่ได้รับการออกแบบเพื่อเป็นต้นฉบับ

ภาพ 9 สื่อโปสเตอร์เรื่องศิลปะที่ได้รับการปรับปรุงจนสมบูรณ์

ตาราง 1 ระดับความพึงพอใจของสื่อประชาสัมพันธ์โปสเตอร์

ด้าน	ระดับความพึงพอใจ					M	SD	ระดับความพึงพอใจ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
1. มีภาพประกอบดึงดูดให้เกิดความสนใจ	34.5	35.75	20.25	6.75	2.75	3.92	1.00	มาก
2. การออกแบบสวยงามสะดุดตาชวนมอง	31.75	40.75	16.0	8.0	3.5	3.89	1.00	มาก
3. โปสเตอร์/ข้อความ/รูปแบบง่ายต่อการมองเห็น	27.0	48.5	14.0	9.75	0.75	3.91	1.00	มาก
4. พื้นที่ทั้งหมดใช้อย่างมีประสิทธิภาพ	28.5	40.75	20.5	7.5	2.75	3.85	1.00	มาก
5. การใช้สีและเทคนิคทางศิลปะ	23.75	42.5	24.25	7.5	2.0	3.78	1.00	มาก
6. ความคิดสร้างสรรค์	17.0	32.25	32.75	13.5	4.5	3.44	1.00	มาก
รวม						3.79	0.56	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับความพึงพอใจของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในด้านการออกแบบโปสเตอร์อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.79$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจสูงสุด ได้แก่ มีภาพประกอบดึงดูดให้เกิดความสนใจ ($\bar{x} = 3.92$) รองลงมา คือ โปสเตอร์/ข้อความ/รูปแบบ ง่ายต่อการมองเห็น ($\bar{x} = 3.91$) และความคิดสร้างสรรค์ ($\bar{x} = 3.44$)

ตาราง 2 ระดับความพึงพอใจด้านเนื้อหา

ด้าน	ระดับความพึงพอใจ					M	SD	ระดับความพึงพอใจ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
1. เนื้อหาถูกต้องและเหมาะสม	31.5	39.75	17.0	9.5	2.25	3.89	1.00	มาก
2. เนื้อหามีความกระชับเข้าใจได้ง่าย	28.25	36.25	24.75	7.0	3.75	3.78	1.00	มาก
3. การคิด วิเคราะห์สื่อความหมายได้	29.75	31.5	27.0	7.0	4.75	3.74	1.00	มาก
4. ความต่อเนื่องของเนื้อหา	26.25	35.5	26.5	8.0	3.75	3.72	1.00	มาก
5. มีประโยชน์ต่อตนเองและชุมชน	27.75	45.5	17.0	6.75	3.0	3.88	1.00	มาก
รวม						3.80	0.73	มาก

n=400

จากตารางที่ 2 พบว่า ระดับความพึงพอใจของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในด้านเนื้อหาข้อความในโปสเตอร์อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.80$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจสูงสุด คือ เนื้อหาถูกต้องและเหมาะสม ($\bar{x} = 3.89$) รองลงมา คือ มีประโยชน์ต่อตนเองและชุมชน ($\bar{x} = 3.88$) และความต่อเนื่องของเนื้อหา ($\bar{x} = 3.72$) ตามลำดับ

การพัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์ด้วยการมีส่วนร่วมของชุมชนโรงเรียนวัดเวฬุวนาราม เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร พบว่า กลุ่มผู้มีส่วนร่วมกับการผลิตสื่อโปสเตอร์เรื่องศีลห้าเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการวิจัยใน 3 ลักษณะด้วยกัน ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในกระบวนการวิจัยด้วยตัวบุคคล (Participation by person) ในความหมายถึง คือ ท่านพระครูวิจิตรธรรมานุสิฐ ท่านเป็นคณะกรรมการโรงเรียนวัดเวฬุวนารามผู้แทนพระภิกษุสงฆ์ และนางสาวชนิศา ทรัพย์บุรี ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดเวฬุวนาราม มีส่วนร่วมในการเป็นทีมวิจัยที่เรียกว่าทีมวิจัยชุมชน

2. การมีส่วนร่วมโดยกระบวนการด้วยเนื้อหา (Participation by process) ในความหมายถึง ท่านพระครูวิจิตรธรรมานุสิฐ นางสาวชนิศา ทรัพย์บุรี และนักเรียนโรงเรียนวัดเวฬุวนารามได้เข้ามามีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลในการผลิตโปสเตอร์เรื่องศีลห้า

3. การมีส่วนร่วมโดยกระบวนการวิจัยด้วยกระบวนการ (Participation by content) ในความหมายถึงนักเรียนโรงเรียนวัดเวฬุวนารามได้เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการวิจัย ในขั้นตอนที่สำคัญ กล่าวคือ ขั้นตอนการเลือกสื่อเนื้อหา ขั้นตอนการออกแบบสื่อ และขั้นตอนการตัดสินใจยอมรับ

ตาราง 3 กระบวนการมีส่วนร่วมในการวิจัย

รูปแบบการมีส่วนร่วม	ทีมวิจัย วิชาการ	ชุมชน	ผลที่เกิดขึ้น
ร่วมเป็นทีมวิจัย	✓	✓	ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมในข้อมูล แนวคิด และทำให้เกิดความภูมิใจในการพัฒนาสื่อโปสเตอร์
ร่วมตั้งโจทย์วิจัย	✓	-	-
ร่วมสร้างเครื่องมือวิจัย	✓	-	-
ร่วมเก็บข้อมูล	✓	✓	ทำให้เกิดความสัมพันธ์ การมีส่วนร่วมและได้ประสบการณ์การเรียนรู้
ร่วมเป็นกลุ่มตัวอย่าง/ให้ข้อมูล	✓	✓	ทำให้สามารถออกแบบสื่อประชาสัมพันธ์ ประเภทโปสเตอร์เรื่องศิลปะ บนฐานความต้องการของโรงเรียนวัดเวฬุวนาราม
ร่วมตรวจสอบข้อมูล	✓	✓	-
ร่วมติดตามและร่วมประเมินผล	✓	✓	-
ร่วมจัดทำรายงานวิจัย	✓	-	-
ร่วมรับผลได้/ผลเสีย	✓	✓	นักเรียนโรงเรียนวัดเวฬุวนารามได้สื่อประชาสัมพันธ์ประเภทโปสเตอร์เรื่องศิลปะ เพื่อพัฒนาและเสริมสร้างการผลิตสื่อ ตลอดจนได้พัฒนาตนเองในฐานะนักวิจัย จากนั้นแล้วยังเกิดการเรียนรู้เรื่องกระบวนการวิจัยแบบมีส่วนร่วมโดยใช้ศาสตร์ทางด้านการสื่อสารที่สามารถต่อยอดได้

อภิปรายผลการวิจัย

จากลักษณะการมีส่วนร่วมที่ได้กล่าวมาข้างต้น พบว่า ลักษณะการมีส่วนร่วมของนักเรียนโรงเรียนวัดเวฬุวนาราม ในการพัฒนาศักยภาพการผลิตสื่อโปสเตอร์เรื่องศิลปะ มีตั้งแต่ระดับน้อยที่สุดไปจนถึงระดับมากที่สุด กล่าวคือ

ระดับแรก: การมีส่วนร่วมในฐานะผู้ใช้สารหรือประโยชน์จากโปสเตอร์เพื่อการพัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์เรื่องศิลปะ

ระดับที่สอง: การมีส่วนร่วมในฐานะผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ความต้องการของนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับสื่อประชาสัมพันธ์ การร่วมประเด็นเนื้อหาที่ต้องการสื่อสาร

ระดับที่สาม: การมีส่วนร่วมในฐานะผู้ร่วมกำหนดประเด็น ร่วมกำหนดประเภทของสื่อที่จะผลิตและร่วมประเมินสื่อโปสเตอร์ สามารถสรุปกระบวนการมีส่วนร่วมในการวิจัยของกลุ่มผู้เกี่ยวข้องต่างๆ จากการศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในการเสริมสร้างศักยภาพเรื่องศิลปะ : กรณีศึกษาโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร

การวิจัยในครั้งนี้ทำให้ได้สื่อการประชาสัมพันธ์ ประเภทโปสเตอร์เรื่องศิลปะ ของนักเรียนโรงเรียนวัดเวฬุวนาราม เป็นสื่อประชาสัมพันธ์เฉพาะกิจที่นำไปใช้ตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานที่ 10 สถานศึกษา เพื่อให้มีการจัดหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างรอบด้าน สำหรับการพัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์ประเภทโปสเตอร์นี้ใช้วิธีการดำเนินงานแบบมีส่วนร่วมประกอบด้วย 3 ขั้นตอนที่สำคัญ ได้แก่ 1) ขั้นตอนก่อนการพัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์โปสเตอร์เรื่องศิลปะ ของนักเรียนโรงเรียนวัดเวฬุวนาราม 2) ขั้นตอนการพัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์โปสเตอร์เรื่องศิลปะ ของนักเรียนโรงเรียนวัดเวฬุวนาราม และ 3) ขั้นตอนหลังการพัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์โปสเตอร์เรื่องศิลปะ ของนักเรียนโรงเรียนวัดเวฬุวนาราม

จากการประเมินผลสื่อประชาสัมพันธ์ประเภทโปสเตอร์ พบว่า นักเรียนโรงเรียนวัดเวฬุวนารามที่มีส่วนร่วมในการให้ข้อมูล มีความพึงพอใจในสื่อโปสเตอร์มาก ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการสื่อสารเพื่อการพัฒนา ต้องมีคำว่า “การมีส่วนร่วม” เป็นหัวใจสำคัญการมีส่วนร่วมดังกล่าว สอดคล้องกับการจัดแบ่งรูปแบบการสื่อสารเพื่อการพัฒนา แบบที่นักเรียนเข้ามามีส่วนร่วม (กาญจนา แก้วเทพ กิตติกันภัย และปาริชาติ สถาปิตานนท์. 2543 อ้างถึงใน นิษฐา หรุ่นเกษม. 2558 : 12) ดังนั้น การเลือกประเภทของสื่อ

การเลือกประเด็นเนื้อหา และร่วมปรับปรุงแก้ไขเมื่อผลิตโปสเตอร์เสร็จเรียบร้อยแล้ว ทำให้ผลลัพธ์ที่ได้จากงานวิจัยเรื่องนี้สามารถยืนยันคำกล่าวที่ว่า การสื่อสารแบบมีส่วนร่วมสามารถสร้างหรือพัฒนาไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่ดีของนักเรียนได้

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมกับสถานศึกษาอื่นเพื่อนำผลการศึกษามาเปรียบเทียบกับผลการศึกษาในครั้งนี้ เพื่อให้การผลิตสื่อประชาสัมพันธ์มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
2. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องที่ส่งผลในการผลิตสื่อประชาสัมพันธ์ เช่น รูปแบบการผลิตสื่อประชาสัมพันธ์ให้กับชุมชน ลักษณะของสื่อที่ผลิตตลอดจนปัจจัยที่ไม่เกื้อหนุนหรือเป็นอุปสรรคต่อการผลิตสื่อประชาสัมพันธ์ เป็นต้น
3. เนื่องจากระยะเวลาที่จำกัดในการวิจัย ทำให้ในขั้นตอนของการผลิตสื่อโปสเตอร์นักเรียนได้เข้ามามีส่วนร่วมไม่มากเท่าที่ควร เพราะต้องใช้ความชำนาญในการวาดภาพและออกแบบ

เอกสารอ้างอิง

- พระใบฎีกาสุชาติ ฌโนมทรัพย์ (อภิชาติ). (2549). *การปฏิบัติตนตามหลักศีล 5 ของโรงเรียนอนุบาลนครปฐม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1. สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ* ค้นเมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2558 สืบค้นจาก <http://www.thongsook.ac.th/main/admin/uploads/FacultyOfGrad/1031-file-researchstd1.pdf>
- ชินดา หรั่งบุรี. ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดเวฬุวนาราม. (2558, 2 พฤศจิกายน). ประวัติโรงเรียนวัดเวฬุวนาราม. การสัมภาษณ์.
- ณัฐนันท์ วิริยะวิทย์. (2559). การพัฒนาบรรจุภัณฑ์และสื่อประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางสมุนไพรกรณีศึกษา : วิสาหกิจชุมชนปาริชาติ เขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร. *วารสารสมาคมนักวิจัย*. 21(1).
- นิษฐา หุ่นเกษม และคณะ. (2558). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเสริมสร้างศักยภาพการท่องเที่ยวชุมชน : กรณีศึกษาโฮมสเตย์บ้านจำรุง จังหวัดระยอง*. งานวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- พระครูสมุห์วิโรจน์ วรมงคล (ใจชื่อสมบุญ). (2554). *สภาพปัญหาด้านการสอนของพระสอนศีลธรรมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ราชบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*. ค้นเมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2558 สืบค้นจาก <http://www.mcu.ac.th/userfiles/file/mcuthesis2556library/151-2555.pdf>
- พระธรรมปิฎก ป.อ. ปยุตโต. (2543). เจตโกศลหรือปรีชาเชิงอารมณ์ (Emotional Intelligence). *กระแสวัฒนธรรม*. 1(1): 4-7
- ยุพาพร รูปงาม. (2545). *การมีส่วนร่วมของข้าราชการสำนักงานงบประมาณในการปฏิรูประบบราชการ*. ภาคนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สุนันท์ กลางพระเนตร. (ม.ป.ป.). *การออกแบบโปสเตอร์โฆษณา*. ค้นเมื่อวันที่ 17 มกราคม 2559 สืบค้นจาก <http://www.krusunun.com/Computer%20Graphic/Text%20File/Unit4/Content6.1.pdf>
- สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา. (มปป.) *โรงเรียนวิสุทธิพุทธ การศึกษาเพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์*. ค้นวันที่ 12 พฤศจิกายน 2558 จาก <http://vitheebuddha.com/main.php?url=about&code=08>

REFERENCES

- Bureau of Educational Innovation Development. (n.d.). Vitheebuddha : Education for the Perfect Man. Retrieve November 12, 2015 from <http://vitheebuddha.com/main.php?url=about&code=08>
- Chanisa Rongburi. (2015, 2 November). Director of Watweluwaram School. *The history of Watweluwaram School*. Interview.
- Nathanan Wiriyawit. (2016). Development of Packaging and Public Relations Tools of Herbal Cosmetic Products in Case Study of the Parichart Enterprise Community. *Journal of the Association of Research*. 21(1).143-153.
- Nitta Roonkasem et al. (2015). *Community Participation in the Development of Community Tourism: A Case Study of Banjumrung Community Homestay, Rayong Province*. Phranakhon Rajabhat University.

Phrabidega Suchart Tanomsub (Apichato). (2006). *The Management Based on the Good Governance of Educational Institute's Director in Sairung School Cluster under Sukhothai Primary Educational Area Office*¹. Retrieve November 12, 2015 from <http://www.thongsook.ac.th/main/admin/uploads/FacultyOfGrad/1031-file-researchstd1.pdf>

Phrakusamuh Worot Varamangalo (Jaisusombul). *The teaching Problems of the Monks Teaching Morality in Ratchburi Primary School Area*². A thesis for the Degree of Mater of Arts (Budhist Management). Mahachulalongkornrajavidyalaya University. Retrieve November 12, 2015 from <http://www.mcu.ac.th/userfiles/file/mcuthesis2556library/151-2555.pdf>.

Phrathummapidok. Por.Or. Payutto. (2000). Emotional Intelligence. *Journal of Cultural Approach*. 1(1) 4-7.

Sunun Klangpranatra. (n.d.). *Advertising Poster Designing*. Retrieve January 17, 2016 from Retrieve November 12, 2015 from <http://www.krusunun.com/Computer%20Graphic/Text%20File/Unit4/Content6.1.pdf> .

Yupaporn Roopngam. (2002). *Participation on Bureaucratic Reform of the Bureau of the Budget*. A thesis of Master of Arts (Social Development). National Institute of Development Administration.